

NERINGOS ISTORIJA

Neringa įsikūrusi Kuršių nerijoje – siaurame pusiasalyje, skiriančiame Kuršių marias nuo Baltijos jūros. Į Neringą galima patekti iš Lietuvos uostamiesčio Klaipėdos keltu persikėlus per Kuršių marias.

Neringos miestas įkurtas 1961 metais, kai lietuviškosios Kuršių nerijos dalies gyvenvietės - Juodkrantė, Pervalka, Preila, Nida – buvo sujungtos į vieną miestą, kurio ilgis beveik 50 kilometrų. Neringos mieste šiuo metu nuolat gyvena apie tris tūkstančius gyventojų.

Mokslininkai teigia, kad Kuršių neriją Baltijos jūros bangos ir vėjai suformavo daugiau kaip prieš penkis tūkstančius metų. Ties Sembos pusiasaliu iš pradžių susidarė plika siaura jūros smėlio juosta, kuri pamažu ilgėjo. Ilgainiui jūros bangos ir srovės sunėšė vis daugiau smėlio, juosta plėtė ir galiausiai atskyrė marias nuo jūros.

Kuršių nerijos pasididžiavimas - smėlio kopos – susidarė vėjui pūstant išdžiūvusį smėlį. Vėjo genamos kopos slinkdavo į marias, taip pakrantę paversdamos sausuma.

Smėliu užpildama marias nerija plėtė, traukėsi iš vakarų į rytus. Šis slinkimas sustojo, kai akmens amžiuje čia ėmė augti miškai. Spėjama, kad tuo metu Kuršių nerijoje apsigyveno ir pirmieji žmonės. Nerijos vardo kilmė siejama su kuršiais - vakarų baltų gentimi, kuri gyveno dabartinės Latvijos ir Šiaurinės Lietuvos dalies pajūryje, o pietuose siekė Klaipėdos apylinkes. Kuršių nerijos urbanizacija prasidėjo XIII amžiuje, kai šią teritoriją užkariavęs Kryžiuočių, arba Teutonų, ordinas pastatė kelias ordino pilies, svarbiausioji iš kurių buvo Rasytės (Rossitten, dab. Ribačij).

XV-XVI amžių sandūroje Kuršių nerijoje apsigyveno kuršininkai. Kuršininkai buvo žvejai, skrodę Kuršių marių bangas ypatingos konstrukcijos burinėmis valtimis – kurėnais. Veikiami savitos Kuršių nerijos gamtos ir beveik atskirti nuo žemyno vietos gyventojai statė originalius, nendrėmis dengtus pastatus. Tik Kuršių nerijos gyvenvietėse tepamatysime raštais išmargintų išdidžiai besisukiojančių žirgelių bei vėtrungių. Šios vėtrungės liudija apie pagrindinį senųjų Neringos gyventojų užsiėmimą – žvejybą.

Vargana buitis, sunkios, nuo jūros ir marių malonės priklausomos gyvenimo sąlygos lėmė asketišką vietos gyventojų būstų, aprangos stilių. Žuvis šimtmečiais kuršininkams buvo pagrindinis maisto produktas. Beieškant kitų maisto produktų, galinčių pakeisti jūroje ir mariose sugaunamas žuvis, senieji gyventojai išmoko gaudyti varnas ir specialiai jas paruošus vartoti jas maistui.

XV a. visa Kuršių nerija buvo apsigobusi žalia miškų skraiste. Senieji gyventojai medžius laikė šventais ir jų nelietė.

Vėliau žmonės medžius pradėjo negailėdami kirsti. Miškai ypač nukentėjo per Septynerių metų karą, vykusį nuo 1756-ųjų iki 1763-ųjų. Išskirtus miškus nebesutvirtintas vėjo genamas smėlis slinko skersai pusiasalio, Kuršių marių link... Didžiulės kopos savo kelyje palaidojo ne vieną pamario žvejų kaimą.

Spėjama, kad Kuršių nerijoje yra net 14 smėliu užpustytų kaimų. Jų gyventojai kėlėsi iš vienos vietos į kitą, tačiau slenkančios kopos „atsivydavo“ bėglius. Slenkančios kopos vertė ieškoti būdų sustabdyti šį procesą. Taip atsirado kopagūbriai, dirbtinai suformuoti žmonių. Vėliau paaiškėjo, kad geriausiai slenkantį smėlį sulaiko kalnapušių šaknys.

Kuršių nerijoje kopas apželdinti pradėta prieš porą šimtmečių ir šis procesas tebesitęsia iki šiol. Tokio masto pajūrio kopų sutvirtinimo ir apželdinimo darbai Kuršių nerijoje yra vieninteliai pasaulyje.